

FACTORI ESENȚIALI CARE INFLUENȚEAZĂ APLICAREA CONCEPTULUI DE INTERZICERE A MĂRII

ESSENTIAL FACTORS INFLUENCING THE APPLICATION OF THE SEA DENIAL CONCEPT

FACTEURS FONDAMENTAUX QUI EXERCENT UNE INFLUENCE SUR L'APPLICATION DE LA NOTION D'INTERDICTION À LA MER

Cdor.drd. Valentin - Marian TOMA*

Modalitățile de aplicare a conceptului de interzicere a mării sunt de o complexitate ridicată prin diversitatea și intensitatea acțiunilor tactice navale în mediile de luptă la suprafața apei, sub suprafața acesteia și aerian. În cazul în care nu se reușește interzicerea unui anumit spațiu maritim pentru inamic, există posibilitatea ca acesta să-și proiecteze forța pe țărm și să distrugă obiectivele economice și militare. Nevoia de a interzice un anumit spațiu maritim pentru inamic apare atunci când nu se poate realiza sau atunci când s-a pierdut controlul mării în acel spațiu maritim. De regulă, interzicerea mării se urmărește a se realiza în apropierea litoralului propriu, pentru a zădărnici eforturile inamicului de a încerca o debarcare amfibie sau de a întrerupe căile de comunicații maritime. Factorii principali care influențează aplicarea conceptului de interzicere a mării sunt spațiul, timpul, forțele și mijloacele avute la dispoziție, dezvoltarea tehnologică și gradul de instrucție al echipajelor. În aplicarea conceptului de interzicere a mării, pe lângă forțele navale, un rol deosebit de important îl au forțele aeriene și forțele terestre. Caracterul întrunit al acțiunilor de luptă necesită o concepție de acțiune unitară, cel mai probabil pregătită încă de pe timp de pace sau pe timpul escaladării crizei.

The modalities of applying the concept of sea denial are of high complexity due to the diversity and intensity of the naval tactical actions in the fighting environments on the surface of the water, under the surface of the water and aerial. If denial of certain maritime space for the enemy fails to succeed, there is the possibility that the enemy will project his force on the shore and destroy the economic and military objectives. The need to prohibit a certain maritime space for the enemy arises when the control of the sea cannot be achieved or lost in that maritime space. As a rule, sea denial is intended to be carried out near its own coast in order to thwart the enemy's efforts to attempt an amphibious landing or to interrupt the maritime communications routes. The main factors influencing the application of the concept of sea denial are the space, time, forces and means available, the technological development and the degree of instruction of the crews. In the application of the concept of sea denial in addition to the naval forces, the air forces and the ground forces play a particularly important role. The joint characteristic of the combat actions requires a concept of unitary action, most likely, prepared from the time of peace or during the crisis development.

Les modalités d'application du concept d'interdiction à la mer sont d'une grande complexité, en raison de la diversité et de l'intensité des actions tactiques navales dans les zones de confrontations militaires – terre, mer, air. Si on ne réussit pas d'interdire à l'ennemi d'utiliser un certain espace maritime, il est possible que l'ennemi projette sa force sur le rivage et détruise des objectifs économiques et militaires. La nécessité d'interdire à l'ennemi d'utiliser un certain espace maritime apparaît lorsqu'on ne peut pas exercer la maîtrise de la mer ou on a perdu le contrôle. On envisage, en principe, d'appliquer l'interdiction à la mer près de sa propre côte afin de contrecarrer les tentatives de l'ennemi de commencer un débarquement amphibie ou d'interrompre les voies de communication maritimes. Les principaux facteurs qui influencent l'application du concept d'interdiction à la mer sont l'espace, le temps, les forces et les moyens disponibles, le développement technologique et la formation des équipages. En ce qui concerne l'application du concept d'interdiction à la mer, un rôle particulièrement important revient tant aux forces navales, qu'aux forces aériennes et terrestres. Le caractère combiné des actions de combat nécessite un concept d'action unitaire, probablement préparé à partir du moment de la paix ou pendant l'escalade de la crise.

Cuvinte-cheie: interzicerea mării; controlul mării; putere navală; puncte obligatorii de trecere; acțiuni tactice navale; proiecția forței; operații amfibii; libertate de navigație; mări semiînchise; căi de comunicații.

Keywords: sea denial; control of the sea; naval power; obligatory crossing points; tactical naval actions; force projection; amphibious operations; freedom of navigation; semi-enclosed seas; communication channels.

Mots-clés: l'interdiction à la mer; maîtrise de la mer; force navale; points de passage obligatoires; actions tactiques navales; projection de force; opérations amphibies; liberté de navigation; mer semi-fermé; voies de communication.

***Forțele Navale Române**

e-mail: valentintomita@yahoo.com

În acest articol mi-am propus să scot în evidență factorii principali care influențează posibilitățile de aplicare a conceptului de interzicere a mării.

De regulă, când se analizează aplicarea conceptului de interzicere a mării, realizarea acestui concept este atribuită unei puteri navale inferioare, care, în cele mai multe cazuri, nu este capabilă să obțină și să mențină controlul mării într-un anumit spațiu maritim și atunci folosește forțele și mijloacele pe care le are în dotare pentru a interzice inamicului accesul în acel spațiu maritim.

Odată cu dezvoltarea tehnologică a platformelor navale, a mijloacelor de descoperire și a vectorilor care pot fi lansați de pe aceste platforme, conceptul de interzicere a mării poate fi pus în aplicare și de marile puteri navale, cel mai probabil în scopul evitării unor confruntări navale directe.

Delimitări conceptuale

Definiția dată, pentru interzicerea mării, de către Joint Doctrine Publication 0-10/UK Maritime Power, „o formă de a nu permite accesul inamicului într-o anumită zonă de mare pe care nici cel care interzice marea nu poate să o controleze”¹, este relevantă pentru tipul de acțiuni tactice navale, care trebuie executate în scopul realizării acestui concept.

Caracteristica principală a conceptului de interzicere a mării constă în faptul că acest concept se aplică, în principal, pe timp de război, dar este pregătit în timp de pace. Aplicarea conceptului de interzicere a mării este influențată, în principal, de factorii de spațiu, timp, forțe avute la dispoziție, tehnologie și instrucția echipajelor.

Aplicarea conceptului de interzicere a mării pentru un anumit spațiu maritim poate constitui un obiectiv strategic în orice stadiu al unui conflict². În mările semiînchise, cum ar fi Marea Neagră și Marea Baltică, pe timpul celui de-al Doilea Război Mondial aplicarea acestui concept a constituit un obiectiv strategic și s-a realizat în special prin plantarea barajelor de mine marine.

Interzicerea mării într-un spațiu maritim se poate realiza parțial sau total în mediile de luptă aerian, la suprafața apei sau sub suprafața apei. Consider că, din punctul de vedere al factorului timp, interzicerea mării se realizează temporar, iar din punctul de vedere al factorului forță, aplicarea acestui concept este limitată. Folosirea în luptă a forțelor și mijloacelor, dotările tehnologice ale

navelor, precum și gradul de instrucție al echipajelor contribuie semnificativ la dimensionarea spațiului maritim și la durata pe care se aplică conceptul de interzicere a mării.

În analiza factorului *spațiu* pentru aplicarea conceptului de interzicere a mării, un rol important îl au lungimea și configurația litoralului. Astfel că un stat insular sau peninsular, cu o lungime considerabilă a litoralului de apărare, nu poate realiza interzicerea mării în cea mai mare parte a spațiului maritim de apărare, mai ales dacă nu deține o tehnologie militară dezvoltată. Efortul de a controla spațiul maritim înconjurător necesită un consum mare de resurse și o putere navală dezvoltată, cu capabilități de acțiune în toate mediile de luptă.

Pe de altă parte, un stat insular sau peninsular este obligat să-și dezvolte puterea navală pentru protecția căilor de comunicații și a litoralului propriu. Controlul unor puncte obligatorii de trecere, cum ar fi strâmtoarele, asigură statului care le controlează posibilitatea interzicerii traversării acestora dintr-o parte în cealaltă de către navele sau submarinele considerate ostile, aplicându-se, astfel, conceptul de interzicere a mării.

Cele mai cunoscute puncte obligatorii de trecere din zona europeană sunt strâmtoarele turcești (Bosfor și Dardanele), care asigură comunicarea dintre Marea Neagră și Marea Mediterană, Strâmtoarea Gibraltar, care conectează Marea Mediterană cu Oceanul Atlantic, Canalul Mânecii, strâmtoarele daneze (Kattegat și Skagerak), care asigură legătura dintre Marea Baltică și Marea Nordului.

De regulă, aplicarea conceptului de interzicere a mării are rolul de a proteja țărmlul de o eventuală proiecție a forței inamicului la litoralul propriu. Acțiunile militare de proiecție a forței, în special în cazul operațiilor amfibii, sunt influențate de acțiunile aeronavale³. De aceea lungimea litoralului, caracteristicile terenului din zona de litoral, dispunerea obiectivelor militare și economice, precum și adâncimile din zona costieră determină, în mare măsură, ce forțe și mijloace sunt necesare pentru interzicerea unui anumit spațiu maritim.

Un spațiu maritim în care adâncimile sunt mici, iar terenul din zona de litoral este plat, fără forme de relief pronunțate, este propice executării unor acțiuni de luptă amfibii. În acest caz, pentru interzicerea mării, cel mai probabil se pot executa acțiuni de minare a anumitor raioane, atacuri cu nave rapide de suprafață, acoperirea spațiului

maritim cu rachete de coastă și executarea atacurilor cu aviația.

Implicații

Aplicarea conceptului de interzicere a mării prin folosirea minelor marine pe scară largă a fost realizată cu succes de către marina irakiană, după ocuparea Kuweitului, în august 1990, prin lansarea unor baraje de mine marine la o distanță de 150 de mile marine de porturile kuweitene și a altor baraje de mine în zona costieră, pentru interzicerea unei posibile debarcări a aliaților la litoral. S-au lansat peste 1.300 de mine, iar rezultatul a fost avarierea mai multor nave și blocarea temporară a fluxului logistic, necesar susținerii operației Desert Shield⁴.

Este cunoscut că, pe timpul celui de-al Doilea Război Mondial, în perioada 15-19 iunie 1941, s-a executat de către Marina Militară Română cea mai mare operație de minare din istoria Marinei Române, cunoscută sub numele de „Operația de minare Constanța”. S-au instalat baraje de mine în raionul Capu Midia – Tuzla, pe o lungime de aproximativ 28 de mile marine, pentru protecția litoralului și a porturilor românești împotriva navelor de suprafață și submarinelor rusești⁵.

Marina Militară Română a mai executat o serie de operații de minare: „Operația de minare Varna”, „Acțiunea de minare Capu Midia-Sfântu Gheorghe”, „Acțiunea de minare Odessa”. Sistemul barajelor de mine și-a dovedit eficiența prin scufundarea distrugătorului rusesc Moskva și a peste zece submarine rusești.

În cazul folosirii minelor marine, pentru realizarea interzicerii mării într-un anumit spațiu maritim, trebuie luate în considerare mai multe aspecte.

În primul rând, se limitează libertatea de navigație pe căile de comunicații, fiind folosite drumuri și pase recomandate, cunoscute doar de cei care au realizat sistemul de baraje de mine.

De asemenea, este limitată manevra navelor și a submarinelor proprii, obligate să folosească un spațiu de manevră mult diminuat. Există posibilitatea afectării mediului marin prin scufundarea navelor cu cantități mari de combustibil la bord, deversarea combustibilului în mare poate duce la dezastre ecologice.

Totodată, după încheierea conflictului, barajele de mine trebuie înlăturate, pentru a asigura

libertatea de navigație pe mare, ceea ce necesită forțe specializate pentru dragajul și vânătoarea de mine, acțiunile de deminare întinzându-se pe un timp îndelungat.

Cele mai multe operații de minare au avut loc în mările semiînchise, deoarece dimensiunea spațiului maritim și adâncimile au permis executarea acțiunilor de minare pe aproape întreaga lungime a litoralului unui stat.

În sprijinul afirmației anterioare, aduc, ca exemple, adâncimile din Marea Baltică, de aproximativ 45 de metri, pe mai mult de 60% din suprafață; în Golful Persic adâncimile nu depășesc cu mult 100 de metri, platforma continentală a Mării Negre are o lățime de aproximativ 50 de kilometri, unde adâncimile nu depășesc 100 de metri, iar adâncimea medie în Marea Nordului este de 95 de metri.

Spațiul în operațiile de interzicere a mării este determinat în special atunci când, în sprijinul forțelor navale, acționează și aviația. În mările semiînchise, liniile de operații sunt scurte, de multe ori acestea fiind suprapuse, astfel că folosirea aviației poate acoperi, într-un timp foarte scurt, mai multe linii de operații (de suprafață, submarine, logistice). Timpul scurt de reacție și precizia acțiunilor purtate în sprijinul forțelor navale fac ca aviația să dețină un rol decisiv în aplicarea conceptului de interzicere a mării în mediul de luptă aerian și la suprafața apei. Desigur, acțiunea aviației este limitată în spațiu și timp, dar efectele rezultate în urma atacurilor aviației sunt determinante prin efectele produse în cadrul general al operațiilor de interzicere a mării.

Spațiul maritim în mările semiînchise este caracterizat de o mare densitate de nave prietene, potențial ostile, neutre, de nave de luptă, de nave comerciale și de nave de pescuit, fapt ce îngreunează, deseori, identificarea unor potențiale amenințări, în special pe timp de pace și pe timp de criză. Este posibil ca, pe timpul escaladării unui conflict, inamicul să acționeze cu diverse forțe și mijloace pentru executarea unor minări ofensive în scopul interzicerii intrărilor și ieșirilor din porturi, minarea căilor de comunicații sau a unor raioane de concentrare a forțelor. În acest caz, este necesară acțiunea într-un timp scurt a forțelor specializate de deminare, astfel încât să fie redată cât mai repede libertatea de navigație.

Din exemplele anterioare, se deduce că factorul spațiu și factorul timp influențează modul, forțele

și mijloacele folosite pentru aplicarea conceptului de interzicere a mării.

În continuare, voi analiza importanța factorului tehnologic în aplicarea eficientă a conceptului de interzicere a mării. Evident, conceptul de interzicere a mării nu poate fi aplicat fără forțele și mijloacele specifice pentru ducerea acțiunilor navale. În principal, navele de luptă, submarinele, rachetele de coastă și aviația sunt folosite pentru a interzice pătrunderea inamicului într-un anumit spațiu maritim.

Ideal, structura unei forțe navale trebuie să fie adaptată, în funcție de strategia militară, de progresul tehnologic și de capacitățile potențialilor adversari. Progresul tehnologic dezvoltă oportunități de creștere a eficienței acțiunilor navale prin exploatarea vulnerabilităților inamicului. Dezvoltarea vectorilor inteligenți autonomi și a vehiculelor autonome fără pilot permite acțiuni eficiente de la distanțe mari asupra inamicului, fără a pune în pericol platformele proprii.

Teoreticienii navali apreciază că, pentru a acționa eficient, este nevoie de nave care sunt greu de descoperit (tehnologie ”stealth”), care să ofere amprente reduse în spectrul electromagnetic. Chiar și cu o tehnologie de construcție avansată, navele de luptă nu vor putea deveni invizibile, tehnologia de construcție ”stealth” contribuind la întârzierea descoperirii și identificării de către inamic. O navă de luptă echipată cu tehnologie ”stealth” oferă o amprentă diminuată pentru echipamentele de descoperire acustice, magnetice, radar, termice sau optice⁶. La punerea în aplicare a planului de control al emisiilor, nivelul amprentelor emisiilor unei nave de luptă nu trebuie să fie mai mare decât cel al mediului înconjurător.

Construcția de nave noi, dotate cu tehnologie modernă ”stealth”, cu sisteme de descoperire și de lovire performante se află printre prioritățile oricăror forțe navale. Realizarea programelor de înzestrare depinde, în cea mai mare măsură, de factorul economic și de amenințările de securitate. Programele de înzestrare sunt dificil de realizat în totalitate, chiar și de către țări cu posibilități economice dezvoltate, și de aceea, în foarte multe cazuri, se hotărăște de către factorii decidenți modernizarea platformelor existente cu tehnică de nouă generație.

În principal, se pune un accent deosebit pe descoperirea țintelor la o distanță cât mai mare,

pe identificarea acestora și pe combaterea lor de la o distanță suficient de mare, astfel încât să nu reprezinte un pericol pentru forțele proprii. În spațiile maritime limitate, fiecare parte aflată în conflict execută supraveghere continuă, astfel că, pentru navele de luptă mari, este dificil să nu fie descoperite. Un avantaj pentru navele rapide de suprafață îl constituie prezența traficului comercial, care le oferă posibilități de mascare și de libertate de mișcare

În aplicarea conceptului de interzicere a mării în mediul de luptă la suprafața apei, de regulă, cele mai folosite forțe și mijloace sunt navele rapide de suprafață, aviația și dispozitivele de lansare a rachetelor de la litoral. Fiecare dintre aceste forțe și mijloace prezintă avantaje și dezavantaje, în funcție de gradul de acțiune a inamicului. Navele rapide de suprafață prezintă avantajul de a fi dotate cu rachete și cu torpile de nouă generație, pot acționa din mai multe direcții, sunt greu detectabile, în special în apropierea țărmului, iar costul de producție nu este foarte ridicat. Navele rapide de suprafață au totuși o serie de dezavantaje. Nu au o autonomie mare (nu pot fi menținute un timp îndelungat pe mare), nu pot acționa în condiții meteorologice grele, din lipsă de spațiu nu se pot instala sisteme complexe de apărare apropiată și antiaeriană, au posibilități de descoperire și de identificare a țintelor limitate.

În mările semiînchise, lipsa spațiului de manevră pentru platformele navale reprezintă un dezavantaj, în special pentru navele de tip fregată sau distrugător. Pierderea unei astfel de nave în luptă ar diminua semnificativ puterea de luptă a unui stat prin efectele produse asupra componentei fizice și componentei morale. Totuși, posibilitățile de ducere a luptei în cele trei medii de luptă (aerian, la suprafața apei și sub suprafața apei), puterea de foc, autonomia destul de mare, sistemele de descoperire și de lansare includ, în mod obligatoriu, prezența acestor tipuri de nave în arhitectura unei flote moderne.

Pentru aplicarea conceptului de interzicere a mării, se pot folosi și submarinele. Submarinul este o armă foarte importantă pentru orice forță navală, în special pentru capacitatea de a acționa în secret, departe de țărmul propriu, uneori chiar în apele controlate de inamic. Pe lângă culegerea de informații despre mișcările navale ale inamicului, lansarea și recuperarea echipelor de cercetare diversivene, submarinul poate executa și acțiuni

de luptă, cum ar fi minarea ofensivă sau de manevră și atacul asupra unor ținte navale de mare importanță.

Consider totuși că, pentru submarine, aplicarea conceptului de interzicere a mării este mai probabil să se realizeze în oceanul deschis, complementar aplicării conceptului de control al mării. Argumentez această afirmație prin acțiunile submarinelor germane din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, care acționau în Oceanul Atlantic, unde navele de luptă germane nu dețineau controlul mării. În spațiile maritime limitate, submarinele care execută acțiuni tactice de luptă specifice trebuie să fie foarte manevriere și stabile, pentru a se putea adapta rapid la condițiile de mediu.

Prin realizarea unui sistem eficient de lovire de la țărm, se poate aplica conceptul de interzicere a mării în mediul de luptă la suprafața apei în spațiul maritim, delimitat de raza de acțiune a rachetelor antinavă folosite. Sistemul de lovire de la litoral sau apărarea de coastă prezintă avantajul de a se lansa de pe poziții prestabilite, pe baza informațiilor proprii sau a informațiilor primite de la forțele cu care cooperează. Capacitatea schimbării rapide a pozițiilor de lansare oferă sistemului de lovire de la litoral mobilitate și posibilitatea realizării surprinderii. Dezavantajul constă în apărarea antiaeriană foarte slabă și în vulnerabilitate la acțiunile echipelor de cercetare diversiune.

Folosirea aviației în aplicarea conceptului de interzicere a mării este necesară în special pentru asigurarea unui anumit grad de control al spațiului aerian din zona de acțiune a forțelor navale. Navele de suprafață, în special navele rapide de suprafață, și navele folosite pentru acțiunile de minare sunt vulnerabile atacurilor aeriene inamice și de aceea, pe timpul executării acțiunilor de luptă specifice, este necesară acțiunea aviației proprii.

Foarte importante sunt efectele produse de către aviație, în urma atacului asupra unei grupări de nave inamice. Pe lângă avariarea unor categorii de tehnică și de armament, atacurile aviației mai pot determina schimbarea dispozitivului de luptă inamic, întârzierea sau schimbarea direcției de deplasare. Ca dezavantaj, poate fi resursa de aviație avută la dispoziție și perioada scurtă de timp în care aviația poate acționa în sprijinul forțelor navale.

Pentru a reduce riscurile de pierdere a vieților omenești, a tehnicii, a armamentului și chiar a navelor, descoperirile tehnologice oferă soluții de

folosire a vehiculelor autonome fără pilot în acțiuni de descoperire, de recunoaștere și chiar de lovire a inamicului în toate mediile de luptă. În acțiunile de luptă împotriva minelor marine, există vehicule autonome fără pilot subacvatice (Autonomus Underwater Vehicles – AUVs), capabile să descopere minele marine, să transmită informații despre tipul de mine folosit și chiar să le distrugă.

Vehiculele aeriene fără pilot (Unmanned Aerial Vehicles – UAVs) sunt folosite pe scară largă de mai mult timp, în special în acțiuni de cercetare, monitorizare, identificare a țintelor, pentru detecția atacurilor bacteriologice și chimice, în acțiuni de lovire a țintelor inamice⁷. Vehiculele autonome fără pilot pot fi folosite de la țărm sau ambarcate pe nave și pe submarine, în funcție de autonomia de funcționare și de tipul de misiune care trebuie îndeplinită.

Dezvoltarea tehnologică se desfășoară într-un ritm foarte alert și, uneori, anumite categorii de tehnică sunt înlocuite, într-un interval relativ scurt de timp, cu altele mai performante. De aceea modul de folosire a acestora depinde foarte mult de cei care la operează și de noile tactici de folosire în luptă, care trebuie dezvoltate astfel încât să le integreze eficient. Instrucția echipajelor este esențială pentru orice tip de acțiune navală și în operarea oricărei categorii de tehnică de la bord. Senzorii și armamentul de la bordul navelor nu pot funcționa corect, dacă nu sunt exploatați la parametrii corespunzători. Formele de pregătire prin cursuri, activitățile de instrucție de la bord, care se desfășoară la cheu sau pe mare au rolul de a perfecționa deprinderile echipajelor și de a crește încrederea în tehnică și armament.

Având în vedere evoluția tehnologică, mijloacele folosite, metodele și procedeele de ducere a acțiunilor militare pe timpul unui conflict, în care obiectivul principal al unui participant este de a limita folosirea mării, tipologia unei astfel de confruntări mă trimite cu gândul către o acțiune preponderent asimetrică. Această caracteristică este dată de modalitățile de punere în practică a principiilor luptei armate, în condițiile unui inamic mult mai puternic și mai dezvoltat tehnologic. Conflictele asimetrice se caracterizează printr-o diferență între forțe, manifestată la nivelul forțelor angajate, organizării, scopurilor, metodelor, procedeelelor și modului de acțiune⁸.

În prezent, Forțele Navale Române parcurg o perioadă de transformare, derivată din contextul

de securitate din zona Mării Negre, iar aplicarea în totalitate a unor concepte specifice domeniului maritim, precum conceptul de interzicere a mării, nu este posibilă, în special din cauza insuficienței forțelor și mijloacelor necesare aplicării unui astfel de concept. De aceea, pentru a evita orice confuzie referitoare la aplicarea conceptului de interzicere a mării, este agreată sintagma „limitarea folosirii mării”. Acest concept specific Forțelor Navale Române derivă din conceptul de interzicere a mării și exprimă foarte clar faptul că, dacă nu se poate interzice marea simultan în mediile de luptă aerian, la suprafața apei și sub suprafața apei, nu se aplică conceptul de interzicere a mării, ci doar limitarea folosirii mării.

Concluzii

Confruntările navale, în general, sunt de scurtă durată și foarte intense, partea inferioară numeric încercând să concentreze efortul pe interzicerea unui anumit spațiu maritim.

Din cele prezentate anterior, se deduce că interzicerea mării nu se poate realiza pe o perioadă foarte lungă de timp și nici pe un spațiu de mare foarte întins. Important este ca timpul în care s-a reușit aplicarea conceptului de interzicere a mării să asigure atingerea obiectivelor tactice sau operative planificate.

Forțele Navale Române, prin forțele și mijloacele de care dispun, nu sunt în măsură să aplice conceptul de interzicere a mării, dar pot aplica limitarea folosirii mării printr-o paletă mai restrânsă de măsuri, minarea fiind acțiunea cea mai eficientă, având în vedere lungimea litoralului românesc.

Aplicarea conceptului „limitarea folosirii mării”, din punctul de vedere al modalităților de răspuns privind metodele și procedeele de folosire a forțelor, nu diferă de aplicarea conceptului de interzicere a mării, diferența constă în modul în care se realizează conceptul în cele trei medii de luptă (aerian, la suprafața apei și sub suprafața apei), în mărimea spațiului maritim și în perioada de timp cât poate fi menținută aplicarea acestui concept.

Din anumite puncte de vedere, modalitățile de aplicare a conceptului de limitare a folosirii mării se aseamănă foarte mult, la o scară mai mică însă, cu lupta de gherilă, principalele modalități de acțiune fiind tacticile de lovire a inamicului prin surprindere sau de descurajare a acțiunilor acestuia.

Din punctul de vedere al caracteristicilor principale ale confruntării, aplicarea conceptului de interzicere a mării sau a conceptului de limitare a folosirii mării, particularizează acțiunile maritime într-un conflict mai degrabă asimetric, disproporționat, disimetric, decât într-o confruntare simetrică.

Aplicarea atât a conceptului de interzicere a mării, cât și a conceptului de limitare a folosirii mării necesită o conducere întrunită a forțelor, o concepție unitară de acțiune, în care forțele navale au responsabilitățile principale, fiind sprijinite de forțele aeriene și de forțele terestre.

NOTE:

1 *** *Joint Doctrine Publication 0-10*, UK Maritime Power, 5th Edition, 2017, p. 43.

2 Milan N. Vego, *Naval Strategy and Operations in Narrow Seas*, Frank Cass, London/ Portland, 2003, p. 137.

3 Lucian Valeriu Scipanov, *Proiecția Puterii Navale – soluție la consolidarea securității regionale*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2018, p. 38.

4 Otto W. Spahr, *Sea Denial: Disaster is waiting!*, Naval War College, Newport, Rhode Island, 1993, p. 4.

5 Ioan Damaschin, *Război submarin la Marea Neagră*, Editura Militară, București, 2016, p. 154.

6 Stefan Nitschke, *Stealth in Modern Naval Warfare*, Naval Forces, Military Database, 2004, p. 38.

7 *** *Autonomous Vehicles In Support of Naval Operations*, The National Academies Press, Washington, 2004, p. 35.

8 Toma Valentin Marian, Lucian Valeriu Scipanov, *Acțiunile asimetrice – pericol permanent în zonele de instabilitate. Puterea navală în acțiunile militare contemporane*, Conferința științifică anuală, iulie 2017, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2017, pp. 166-170.

BIBLIOGRAFIE

*** *Joint Doctrine Publication 0-10*, UK Maritime Power, 5th Edition, 2017.

*** *Autonomous Vehicles in Support of Naval Operations*, The National Academies Press, Washington, 2004.

Damaschin Ioan, *Război submarin la Marea Neagră*, Editura Militară, București, 2016.

Nitschke Stefan, *Stealth in Modern Naval Warfare*, Naval Forces, Military Database, 2004.

Scipanov Lucian Valeriu, *Proiecția Puterii Navale – soluție la consolidarea securității regionale*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2018.

Spahr W. Otto, *Sea Denial: Disaster is waiting!*, Naval War College, Newport, Rhode Island, 1993.

Toma Valentin Marian, Scipanov Lucian Valeriu, *Acțiunile asimetrice – pericol permanent în zonele de instabilitate. Puterea navală în acțiunile militare contemporane*, Conferința științifică

anuală, 12 iulie 2017, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2017.

Vego Milan N., *Naval Strategy and Operations in Narrow Seas*, Taylor&Francis e-Library, 2005.